

Popisný odstavec

a) popis věci, místa, osoby

b) popis procesu

Popis věci, místa, osoby

- cílem je dát čtenáři co nejpřesnější představu o popisovaném objektu (s ohledem na to, co potřebujeme zdůraznit)
- **topic sentence**: představí objekt, který chceme popsat, příp. náš vztah k němu, zaměření popisu atd.
- **podpůrné argumenty**:
 - přinášejí informace o kontextu
 - detailněji popisují objekt
 - příp. více objasňují vztah autora k popisovanému objektu, nebo důvod, proč je objekt (takto) popisován
- **závěrečná věta**: shrnuje podstatné informace, příp. jinými slovy formuluje topic sentence

Důležité:

- přesnost vyjadřování → použití **přídavných jmen** – pomáhají přesně vyjádřit záměr autora
- předem si promyslet, co chci čtenářům sdělit (= cíl popisu) a podle toho vybrat informace o popisovaném objektu
- **jazyková poznámka:** nepoužívat pouze sloveso *být* (*XY je významný paleontolog – XY je považován za významného paleontologa; v hlavní lodi kostela je několik plastik – hlavní loď kostela zdobí/člení/je umístěno několik plastik*)

Příklad:

Mozek i míchu kryjí tři vrstvy tkáně zvané pleny. Tyto pleny označujeme jako dura mater (tvrdá plena), arachnoidea (tenká bezcévní blána, pavučnice) a pia mater (mozečnice). Tvrdá plena je tvořena dvěma vrstvami, které jsou těsně spojeny s výjimkou míst, kde se oddělují a tvoří mozkové žilní splavy. Plynule přechází v tvrdou plenu míchy, a prochází tedy bez přerušení foramen magnum. Tvrdá plena je složitě zvrásněná a její řasy rozdělují obsah lebeční dutiny na různé části mozku. Hlavní řasy tvrdé pleny slouží k tomu, aby chránily mozek před rotací. Splavy tvořené tvrdou plenou odvádějí krev z mozku a prostřednictvím speciálních struktur zde dochází i ke vstřebávání mozkomíšního moku. Krev pak vytéká žilními splavy do krční žíly.

Cvičení:

a) Vymyslete co nejvíce přídavných jmen vztahujících se k těmto pojmům:

kniha

třída (učebna)

stavba

zdroj informací

zkušenost

nároky

b) tvořte věty s těmito podstatnými a přídavnými jmény.

Popis procesu

- popisuje jednotlivé kroky/fáze procesu
- **topic sentence**: uvede proces, který autor bude popisovat (může zde být také uvedeno, kolik kroků/fází proces má)
- **podpůrné argumenty**:
 - v případě rozsáhlejšího popisu je nejdříve uveden přehled jednotlivých fází
 - následuje pak jejich popis podle předem daných kritérií (u odborného textu často rozdělen do několika odstavců, tzv. odstavcové skupiny)
 - další uváděné informace: kontext (pokud je potřeba pro porozumění), nástroje, které se používají (pokud se jedná např. o popis pracovního postupu)
- **závěrečná věta/věty**: shrnuje podstatné informace, příp. jinými slovy formuluje topic sentence; může také upozorňovat na sporné body, slabá místa, nebo naopak upozorňovat na něco, co může být pro čtenáře užitečné

Důležité:

- přesnost vyjadřování → kromě použití **přídavných jmen** jsou důležitá i **slovesa** – pomáhají přesně vyjádřit záměr autora
- pro vyjádření jistotní modality se často používají **modální (způsobová) slovesa** (rozlišení úrovně *doporučení/rada, nutnost, zákaz*)
(*Musíte postupovat podle následujícího schématu. x Měli byste postupovat podle následujícího schématu.*)
- důležité je také použití **časových orientátorů** (*nejdříve, následně, pak, později, nakonec...*)
- předem si promyslet, co chci čtenářům sdělit (= cíl popisu) a podle toho vybrat informace o popisovaném objektu

Příklad:

V dnešní uspěchané době je stále důležitější organizace času. Ti, kteří se chtějí opravdu naučit organizovat si svůj čas, by měli dodržovat následující postup. Nejdříve musíte zjistit, jak vlastně trávíte svůj čas. Udělejte si seznam všech svých aktivit během dne, včetně takových věcí jako telefonování nebo kupování kávy v automatu. Následně pak najděte aktivity, které byste mohli eliminovat. Zpočátku bude asi těžké například snížit počet soukromých telefonátů, ale půjde to, pokud opravdu budete chtít. Na druhou stranu tím získáte více času na aktivity, které vynechat nemůžete. V dalším kroku si pak připravte denní plán. Buďte realističtí a neplánujte si příliš mnoho aktivit a nechejte si tam také určitou časovou rezervu pro nepředvídatelné události. Pokud budete dodržovat tento plán opravdu poctivě, budete se cítit lépe, budete mít pocit, že máte svůj život více pod kontrolou.

Cvičení:

vyberte si některý z procesů/postupů a popište jej:

- fáze dětské řeči
- postup při psaní bakalářské práce
- zástava tepenného krvácení